राम विरुद्ध रावण

- दीपाली पाटवदकर

पुत्र म्हणून

राम	वि.	रावण
रामाने आपल्या मृदू स्वभावाने दशरथाचे मन जिंकले होते. राम दशरथाच्या काळजाचा तुकडा होता.		विश्रवा ऋषी आपल्या मुलाच्या म्हणजे रावणाच्या वागण्याने हैराण झाले होते.
वडिलांच्या शब्दासाठी राम अयोध्या सोडून वनात गेला.		रावणाने कुबेराशी केलेला दुष्ट व्यवहार पाहून, व्यथित अंत:करणाने विश्रवा लंका सोडून निघून गेले.

बंधू म्हणून

राम	वि.	रावण
रामाने लहान भावासाठी अयोध्येचा त्याग केला.		रावणाने मोठ्या भावाचे, कुबेराचे राज्य बळकावले.
रामाने भावांवर जिवापाड प्रेम केले. त्यामुळे राम वनवासात गेला तर त्याचे तिन्ही भाऊ राजवाडा सोडून अरण्यात रामाकडे आले.		रावणाला भावांविषयी जराही आत्मीयता नव्हती. त्यांच्याशी फटकारून वागत असे. परिणामी त्याचा एक भाऊ लंका सोडून रामाकडे गेला.

बंधू म्हणून

राम

वि.

- युद्धात लक्ष्मण जखमी झाला, तेंव्हा रामाने लंकेतून वैद्याला पाचारण केले, दुरून संजीवनी बुटी आणवली आणि लक्ष्मणाला मृत्युच्या दाढेतून बाहेर काढले.

रावण

- कुंभकर्णाला रावणाने सीतेला पळवून आणलेले आवडले नाही. पण रावणाच्या क्रोधामुळे तो युद्धाला तयार झाला. कुंभकर्णाला युद्धाला पाठवून, रावणाने त्याला मृत्युच्या खाईत लोटले.

पती म्हणून

राम	वि.	रावण
एकच पत्नी होती.		अनेक स्त्रिया होत्या.
एकपत्नीव्रत.		रावणाने किमान दोन स्त्रियांवर बलात्कार केला होता. 'पर दार अभिमर्शनम्'
शूर्पणखा लग्नाचा प्रस्ताव घेऊन आली, तरी रामाने तिला नाकारले.		सीतेने त्याचा लग्नाचा प्रस्ताव नाकारला, तरी सुद्धा त्याने तिला पळवून नेले.

पिता म्हणून

राम	वि.	रावण
रामाने वृद्धापकाळी कोसल राज्य दोन मुलांमध्ये वाटून दिले. श्रावस्ती येथे लव व कुशावती येथे कुश याने नंतर राज्य केले.		रावणाने आपली मुले – मेघनाद, अतिकाय, नरांतक, देवांतक, त्रिशिर आणि अक्षयकुमार या सर्वांना रामाशी युद्ध करायला पाठवले. स्वत:साठी आणखी एक राणी मिळवण्यासाठी हे युद्ध लढले जात होते. सहा मुलांच्या मृत्यूस कारणीभूत ठरला.

काका म्हणून

राम	वि.	रावण
▫ भरताच्या मुलांना तक्षशीला (तक्षिला) चे राज्य. ▫ लक्ष्मणाच्या मुलांना लक्ष्मणपूर (लखनौ) चे राज्य. ▫ शत्रुघ्नाच्या मुलांना मधुपूर (मथुरा) चे राज्य.		▫ आपल्या पुतण्याचा लंकेच्या राज्यावरील जन्मसिद्ध हक्क त्याने बळकावला. ▫ कुबेराची पुत्रवधू, स्वत:च्या पुतण्याची बायको, रावणाने नासवली.

योद्धा म्हणून

राम	वि.	रावण
▫ अबलांचे रक्षण केले. उदा. विश्वामित्र व दंडकारण्यातील इतर ऋषी.		▫ अबलांच्या असहाय्यतेचा फायदा घेतला. उदा. कुबेर, वेदवती, पुंजीकस्थला.
▫ खलांचा नाश केला. उदा. त्राटिका.		▫ खलांशी मैत्री केली. उदा. मारीच.

राजा म्हणून

राम	वि.	रावण
- प्रजेसाठी स्वत:च्या पत्नीचा सुद्धा त्याग केला. - युद्ध केले परंतु अयोध्येला काडीचीही झळ पोहचू दिली नाही.		- दुसऱ्याची पत्नी मिळवण्यासाठी स्वत:च्या प्रजेचा त्याग केला. - स्वत:च्या हव्यासापायी - लंका जाळली गेली, युद्ध करावे लागले. युद्धात सैन्य, सेनापती, भाऊ, मुले, पुतणे आणि राज्य गेले.

भक्त म्हणून

राम	वि.	रावण
रामेश्वर येथे आपल्या आराध्य देवाचे शिवमंदिर उभे केले.		शिवाच्या द्वारपालांनी एकदा रावणाला कैलासावर जाण्यास मज्जाव केला, तेंव्हा चिडून रावणाने कैलास उपटून आपल्या आराध्य देवाला बळजबरी लंकेला न्यायचे ठरवले.